

ผลงานจากการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement: CQI)

1. **ชื่อผลงาน :** การพัฒนาระบบบริการทันตกรรมเฉพาะทางทันตกรรมประดิษฐ์เพื่อลดระยะเวลารอคอย กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

2. **สรุปผลงานโดยย่อ :**

กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลป่าพะยอม ได้พัฒนาระบบบริการทันตกรรมเฉพาะทางทันตกรรมประดิษฐ์เพื่อแก้ไขปัญหาผู้ป่วยทำฟันเทียมที่ต้องรอคิวและนัดหมายนานจนสูญเสียโอกาสในการบดเคี้ยวและความมั่นใจ โดยกำหนดเป้าหมายลดระยะเวลารอคอยเฉลี่ยลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ซึ่งเริ่มปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดบริการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2569 โดยการขยายช่วงเวลาบริการ เพิ่มการให้บริการงานทันตกรรมประดิษฐ์ในช่วงเช้าวันอังคารและวันพฤหัสบดี (จากเดิมที่มีเฉพาะช่วงบ่ายวันจันทร์-วันพฤหัสบดี) ภายหลังการพัฒนาระบบบริการพบว่าระยะเวลารอคอยเฉลี่ยลดลงอย่างชัดเจนในงานทันตกรรมประดิษฐ์ทุกประเภท ได้แก่ **ฟันเทียมถอดได้ทั้งปาก (CD/SD)** ระยะเวลารอคอยเฉลี่ยลดลงจาก 100 วัน เหลือ 46 วัน (ลดลงร้อยละ 54.0), **ครอบฟันและเดือยฟัน (Crown/Post and core)** ระยะเวลารอคอยเฉลี่ยลดลงจาก 221.7 วัน เหลือ 120.3 วัน (ลดลงร้อยละ 45.7) และ**ฟันเทียมถอดได้บางส่วน (TP/RPD)** ระยะเวลารอคอยเฉลี่ยลดลงจาก 45.3 วัน เหลือ 31.4 วัน (ลดลงร้อยละ 30.7) การพัฒนาระบบบริการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคิวและทำให้ผู้ป่วยได้รับชิ้นงานฟันเทียมเร็วขึ้น ฟันฟูการบดเคี้ยวและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. **ชื่อและที่อยู่องค์กร :** กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลป่าพะยอม

4. สมาชิกทีม :	1) นางปัทมา ทองปันแต	ตำแหน่ง ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ
	2) นางสาวพนธินัย มากแก้ว	ตำแหน่ง ทันตแพทย์ชำนาญการ
	3) นางเรวดี วุ่นบัว	ตำแหน่ง เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน
	4) นางสาวขวัญดาว เต็มราม	ตำแหน่ง เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน
	5) นางนิตยา พวงพวา	ตำแหน่ง เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน

5. **เป้าหมาย :** ลดระยะเวลารอคอยเฉลี่ยของผู้รับบริการทันตกรรมประดิษฐ์ **ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50**

6. **ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ :**

ปัญหาหลัก : ผู้ป่วยที่มารับบริการทำฟันเทียมที่โรงพยาบาลป่าพะยอม ต้องใช้เวลาในการนัดหมายหลายครั้ง ส่งผลให้ระยะเวลารวมตั้งแต่พิมพ์ปากครั้งแรกจนถึงวันส่งมอบฟันเทียมใช้เวลานาน ทำให้ผู้ป่วยสูญเสียโอกาสในการบดเคี้ยวและขาดความมั่นใจ

7. การเปลี่ยนแปลง :

การพัฒนาระบบบริการทันตกรรมเฉพาะทางทันตกรรมประดิษฐ์ กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

ประเด็น	ระบบเดิม	การเปลี่ยนแปลง	ระบบใหม่
1.ตารางนัดหมายงานเฉพาะทางทันตกรรมประดิษฐ์	มีเฉพาะช่วงบ่าย	เพิ่มช่วงเวลาการให้บริการ	มีทั้งช่วงเช้าและช่วงบ่าย
2.วันให้บริการช่วงเช้า	ไม่มี	เพิ่มวันอังคารและวันพฤหัสบดี	วันอังคารและพฤหัสบดี ช่วงเช้า
3.จำนวนช่องบริการ	จำกัด	เพิ่มช่องนัดหมาย	รองรับผู้รับบริการได้มากขึ้น
4.การบริหารคิว	ผู้ป่วยรอตามคิวช่วงบ่าย	กระจายผู้ป่วยเข้าสู่ช่วงเช้าและบ่าย	ลดระยะเวลารอคอย
5.ความต่อเนื่องของการรักษา	มีข้อจำกัดจากช่วงเวลานัดหมาย	เพิ่มโอกาสในการนัดต่อเนื่อง	กระบวนการรักษามีความต่อเนื่องมากขึ้น

8. การวัดผลและผลของการเปลี่ยนแปลง :

8.1 รูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล : เปรียบเทียบก่อนและหลังการพัฒนา โดยเริ่มใช้กระบวนการใหม่ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2569 แบ่งผู้ป่วยออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- 1) กลุ่มกระบวนการเดิม - ผู้ป่วยที่เริ่มรับบริการก่อนวันที่ 1 เมษายน 2569
- 2) กลุ่มกระบวนการใหม่ - ผู้ป่วยที่เริ่มรับบริการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2569 เป็นต้นไป

8.2 กลุ่มตัวอย่าง : ผู้ป่วยที่มารับบริการทันตกรรมประดิษฐ์ที่กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลป่าพะยอม ครอบคลุมงานฟันเทียม 3 ชนิด ได้แก่ 1) ฟันปลอมถอดได้ทั้งปาก (CD/SD) 2) ฟันปลอมถอดได้บางส่วน (TP/RPD) และ 3) ครอบฟันและเดือยฟัน (Crown/Post and core) ซึ่งให้บริการโดยทันตแพทย์เฉพาะทางทันตกรรมประดิษฐ์

8.3 เครื่องมือและวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล :

แบบฟอร์มเก็บข้อมูล	ขั้นตอนการรับบริการ (Clinical Step)
แบบบันทึกระยะเวลารอคอย ประเภทงานฟันเทียมถอดได้ทั้งปาก (CD/SD)	พิมพ์ปากเบื้องต้น → พิมพ์ปากละเอียด → บันทึกความสัมพันธ์ขากรรไกร → ลองซี่ฟัน (Try-in) → ส่งมอบฟันปลอม
แบบบันทึกระยะเวลารอคอย ประเภทงานฟันเทียมถอดได้บางส่วน (TP/RPD)	กรอแต่งเตรียมฟัน+พิมพ์ปากละเอียด → ลองโครงโลหะ (เฉพาะ RPD) → บันทึกความสัมพันธ์ขากรรไกร (กรณีจำเป็น) → ส่งมอบฟันปลอม
แบบบันทึกระยะเวลารอคอย ประเภทงานครอบฟันและเดือยฟัน (Crown/Post and core)	ตรวจฟัน/แจ้งแผนการรักษา/เข้าคิวรับบริการ → สร้างแกนฟัน/ใส่เดือยฟัน (กรณีจำเป็น) → กรอฟันเตรียมฟัน → พิมพ์ปากทำครอบฟัน → ยึดครอบฟันถาวร

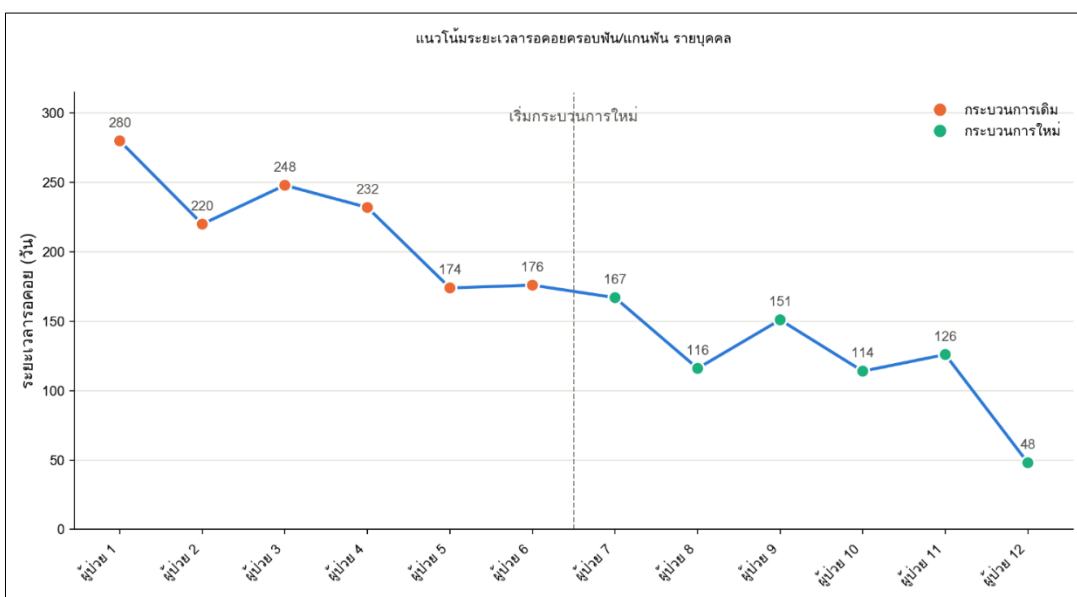
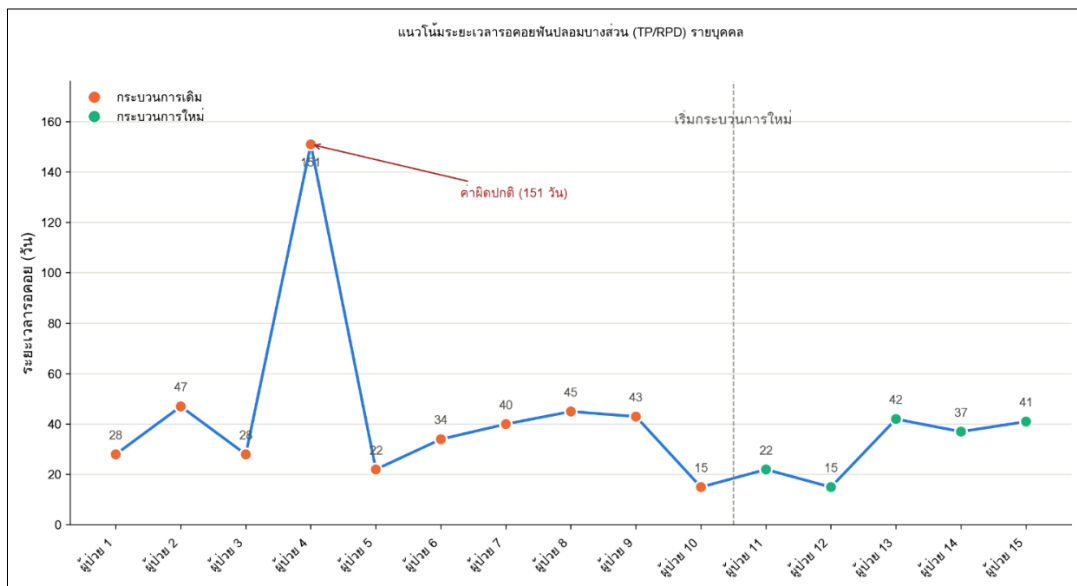
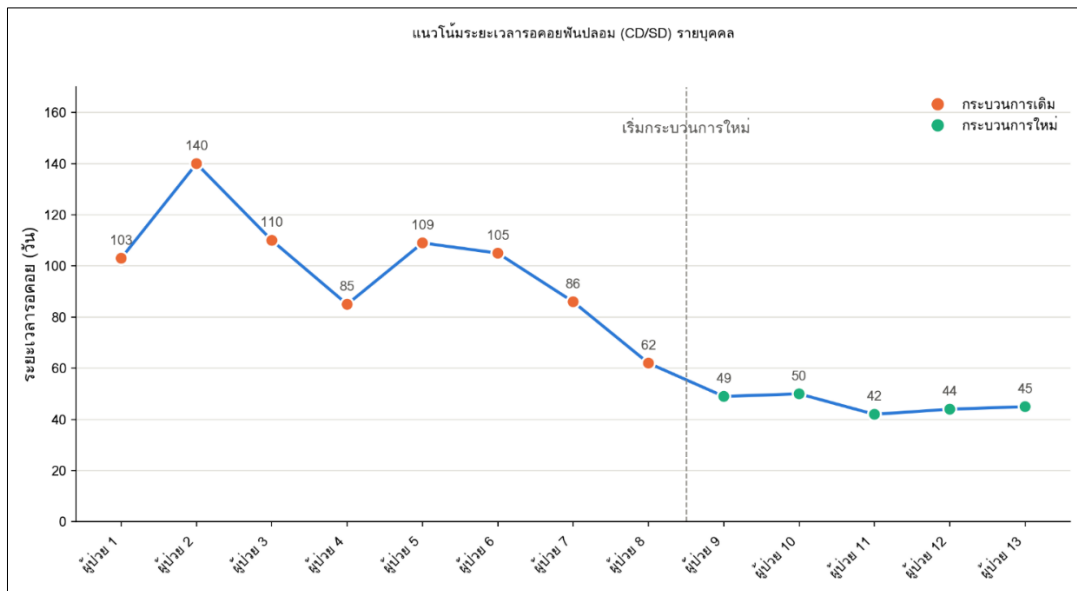
8.4 วิธีวัดผลการเปลี่ยนแปลง :

ตัวชี้วัด	สูตร/วิธีคำนวณ
ระยะเวลารอคอย (วัน)	คำนวณจากวันที่เริ่มต้น (พิมพ์ปาก/ตรวจฟันครั้งแรก) ถึงวันที่สิ้นสุด (ส่งมอบ/ยึดชิ้นงานถาวร)
จำนวนครั้งที่มาโรงพยาบาล	นับจำนวนครั้งที่ผู้ป่วยเดินทางมารับบริการทั้งหมดจนเสร็จสิ้นกระบวนการ
ค่าเฉลี่ยระยะเวลารอคอย	ผลรวมระยะเวลารอคอยทั้งหมด ÷ จำนวนผู้ป่วย
ร้อยละที่ลดลง (%)	$[(\text{ค่าเฉลี่ยเดิม} - \text{ค่าเฉลี่ยใหม่}) \div \text{ค่าเฉลี่ยเดิม}] \times 100$
จำนวนครั้งที่มา รพ. เฉลี่ย	ผลรวมจำนวนครั้งที่ทั้งหมด ÷ จำนวนผู้ป่วย

ผลการพัฒนาระบบบริการทันตกรรมเฉพาะทางทันตกรรมประดิษฐ์เพื่อลดระยะเวลารอคอย

แยกตามประเภทฟันเทียม 3 ชนิด

ประเภทฟันเทียม	ตัวชี้วัด	ก่อนพัฒนา	หลังพัฒนา	ผลการเปลี่ยนแปลง
ประเภทที่ 1 ฟันเทียมถอดได้ทั้งปาก (CD/SD)	ค่าเฉลี่ยระยะเวลารอคอย (วัน)	100	46	ลดลง 54 วัน
	ร้อยละที่ลดลง			54 %
	จำนวนผู้รับบริการ (ราย)	8	5	-
	จำนวนครั้งที่มา รพ./ราย	5 ครั้ง	5 ครั้ง	ไม่เปลี่ยนแปลง
ประเภทที่ 2 ฟันเทียมถอดได้บางส่วน (RPD/TP)	ค่าเฉลี่ยระยะเวลารอคอย (วัน)	45.3	31.4	ลดลง 13.9 วัน
	ร้อยละที่ลดลง			30.7 %
	จำนวนผู้รับบริการ (ราย)	10	5	-
	จำนวนครั้งที่มา รพ./ราย	2.2 ครั้ง	2.6 ครั้ง	เพิ่มขึ้นเล็กน้อย
ประเภทที่ 3 ครอบฟันและเดือยฟัน (Crown/Post and core)	ค่าเฉลี่ยระยะเวลารอคอย (วัน)	221.7	120.3	ลดลง 101.3 วัน
	ร้อยละที่ลดลง			45.7 %
	จำนวนผู้รับบริการ (ราย)	6	6	-
	จำนวนครั้งที่มา รพ./ราย	4.3 ครั้ง	4.0 ครั้ง	ลดลงเล็กน้อย

9. บทเรียนที่ได้รับ :

- การกระจายคิวนัดหมายเข้าสู่ช่วงเช้าและบ่าย ช่วยลดความแออัดของผู้ป่วยในตารางช่วงบ่ายเดิม และทำให้กระบวนการรักษาแต่ละขั้นตอนมีความต่อเนื่องมากขึ้น
- งานฟื้นฟูเต็มถอดได้ทั้งปากและครอบฟัน เป็นกลุ่มที่เห็นผลลัพธ์การลดระยะเวลารอคอยได้อย่างชัดเจน (ลดลงร้อยละ 54.0 และ 45.7 ตามลำดับ) เนื่องจากการเพิ่มช่องบริการช่วยลดระยะห่างระหว่างการนัดหมาย (Interval) ในกระบวนการทางคลินิกที่มีหลายขั้นตอน

10. การติดต่อกับทีมงาน :

นางสาวพันธุ์นัย มากแก้ว กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลป่าพะยอม

E-mail: pantanee.m@gmail.com